

ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ
ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ
ΟΔΗΓΟΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ

Εισαγωγή

Με την εγκύκλιο του Πρωθυπουργού 190/18-7-2006 ορίστηκε ότι κάθε Υπουργείο που προτείνει μία νέα ρύθμιση συντάσσει υποχρεωτικά «Έκθεση Αξιολόγησης Συνεπειών Ρυθμίσεων» (εφεξής: «Έκθεση»). Η Έκθεση συνοδεύει το σχέδιο νόμου και είναι ένα έγγραφο που βοηθεί την τεκμηρίωση της νομοθετικής πρωτοβουλίας. Στην Έκθεση περιγράφονται κατά τρόπο συγκεκριμένο η ανταπόκριση της προτεινόμενης ρύθμισης στις αρχές και τις διαδικασίες καλής νομοθέτησης που αναφέρονται αναλυτικά στην εγκύκλιο του Πρωθυπουργού, καθώς και οι διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν.

Για την υποστήριξη των αρμόδιων υπηρεσιών των Υπουργείων στη σύνταξη της Έκθεσης, ομάδα ειδικών εμπειρογνομόνων έχει ετοιμάσει υπόδειγμα τέτοιας Έκθεσης. Οι οδηγίες που ακολουθούν διευκρινίζουν ορισμένα θέματα σχετικά με το υπόδειγμα και βοηθούν στην ορθή σύνταξη της Έκθεσης.

Γενικές παρατηρήσεις

Πεδίο εφαρμογής: Το υπόδειγμα της Έκθεσης αφορά μόνο τα σχέδια νόμου, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και οι κώδικες και τα σχέδια τροπολογιών. Το υπόδειγμα αυτό δεν αφορά σχέδια νόμων που κυρώνουν διεθνείς συμβάσεις, ούτε προεδρικά διατάγματα ή άλλες κανονιστικές πράξεις της Διοίκησης.

Χρόνος σύνταξης: Η Έκθεση συντάσσεται κατά τη διάρκεια της νομοπαρασκευαστικής διαδικασίας.

Χρόνος αποστολής: Η Έκθεση αποστέλλεται στη Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης μαζί με το σχέδιο νόμου που αφορά.

Ταυτότητα προτεινόμενης ρύθμισης

Στην πρώτη σελίδα της Έκθεσης αναφέρεται η ταυτότητα της προτεινόμενης ρύθμισης. Συγκεκριμένα:

Υπουργείο: Αναφέρεται μόνο το Υπουργείο που έχει την πρωτοβουλία προώθησης της ρύθμισης. Στο σημείο αυτό δεν αναφέρονται τυχόν συναρμόδια Υπουργεία, αφού για αυτά έχει γίνει πρόβλεψη στο σημείο 4.4. της Έκθεσης.

Τίτλος προτεινόμενης ρύθμισης: Καταγράφεται ο τίτλος του σχεδίου νόμου.

Περιληπτική αναφορά στο περιεχόμενο της προτεινόμενης ρύθμισης: Στο σημείο αυτό γίνεται αναφορά στους σκοπούς και τους στόχους που επιδιώκει η προτεινόμενη ρύθμιση, καθώς και στα κύρια και ουσιώδη σημεία της (τι είναι, ποιους αφορά και πού αναφέρεται). Πρέπει να αποφεύγεται η επανάληψη στοιχείων της αιτιολογικής έκθεσης. Η περιληπτική αναφορά σχετίζεται με την κύρια ρύθμιση που προωθείται και όχι με τις λοιπές διατάξεις που ενδεχομένως προστίθενται στην προτεινόμενη ρύθμιση. Το κείμενο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 200 λέξεις.

Υπεύθυνο όργανο σύνταξης της Έκθεσης: Υπεύθυνο όργανο για τη σύνταξη της Έκθεσης είναι είτε η Ειδική Μονάδα Ελέγχου Ποιότητας Ρυθμίσεων του κάθε Υπουργείου είτε η καθ' ύλην αρμόδια υπηρεσία, όπως η υπηρεσία νομοθετικού συντονισμού ή άλλη υπηρεσία που έχει ορίσει ο Υπουργός ως υπεύθυνη για τη σύνταξη της Έκθεσης.

ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΛΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ

1. Αναγκαιότητα

1.1. Ποιο πρόβλημα επιχειρεί να αντιμετωπίσει η προτεινόμενη ρύθμιση; Προσδιορίστε ειδικότερα¹:

Ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να προσδιορίσει το πρόβλημα που η προτεινόμενη ρύθμιση επιδιώκει να αντιμετωπίσει. Η περιγραφή περιλαμβάνει την αντικειμενική εκτίμηση των πραγματικών διαστάσεων του προβλήματος, καθώς και την ένταση αυτού. Ειδικότερα, εκτός από τη γενική διατύπωση του προβλήματος,

¹ Όπου στο υπόδειγμα αναφέρεται η φράση «προσδιορίστε ειδικότερα», ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να αναπτύξει την απάντηση με κείμενο εκτάσεως μέχρι 200 λέξεων.

πρέπει να περιγραφούν τα αίτια που το προξενούν, και όχι απλώς τα συμπτώματά του, όπως επίσης οι ομάδες που εμπλέκονται, οι λόγοι για τους οποίους δεν έχουν αποδώσει τυχόν προηγούμενες ρυθμίσεις, και η διαχρονικότητα του προβλήματος. Ο προσδιορισμός του προβλήματος πρέπει να γίνει με συγκεκριμένες και σαφείς αναφορές και όχι με γενικούς και αόριστους όρους.

Στο σημείο αυτό μπορεί να γίνονται παραπομπές σε παραρτήματα ή σε ιστοσελίδες που αναφέρονται σε ειδικές μελέτες, ποσοτικά στοιχεία, κ.λπ.

1.2.² Η ρυθμιστική παρέμβαση είναι αναγκαία λόγω:

Στο σημείο αυτό, ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να προσδιορίσει τους λόγους που καθιστούν την προτεινόμενη ρύθμιση αναγκαία. Ειδικότερα:

- Νομική δέσμευση σημαίνει ότι η ρύθμιση υπαγορεύεται από το Σύνταγμα ή το κοινοτικό δίκαιο.

- Κοινωνικό πρόβλημα σημαίνει ότι η ρύθμιση υπαγορεύεται από κοινωνικού ή δημογραφικού χαρακτήρα καταστάσεις, όπως π.χ. η προστασία ειδικών πληθυσμιακών ομάδων.

- Οικονομικό πρόβλημα: Τέτοιο πρόβλημα θα μπορούσε να είναι, ενδεικτικά, τυχόν φαινόμενο ελλειπούς ανταγωνισμού σε κάποιον κλάδο της οικονομίας, κάποιο φαινόμενο φοροδιαφυγής ή διαφθοράς, ή η ανάγκη περαιτέρω βελτίωσης των εποπτικών μηχανισμών λειτουργίας της αγοράς, ή της προστασίας των επενδυτών.

- Νέα επιστημονικά και τεχνολογικά δεδομένα: Ως παραδείγματα μπορούν να θεωρηθούν οι επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, όπως οι εξελίξεις στις τηλεπικοινωνίες, στα πνευματικά δικαιώματα, στην εξοικονόμηση ενέργειας, στη βιοτεχνολογία, στα θέματα βιοηθικής, στη νανοτεχνολογία, κ.λπ.

- Άλλο: Αν η ρυθμιστική παρέμβαση δεν είναι αναγκαία για κάποιον από τους παραπάνω ενδεικτικά αναφερόμενους λόγους, ο συντάκτης της Έκθεσης θα σημειώσει την επιλογή «άλλο» και θα συμπληρώσει στο πεδίο «προσδιορίστε ειδικότερα» τον λόγο για τον οποίο προωθείται η ρύθμιση.

Ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να αιτιολογήσει ειδικότερα τα αίτια της προτεινόμενης ρύθμισης.

² Στα πεδία του υποδείγματος όπου είναι διαθέσιμες πολλαπλές επιλογές, ο συντάκτης της Έκθεσης μπορεί να σημειώσει περισσότερες από μία επιλογές, εκτός εάν κάτι άλλο αναφέρεται στις οδηγίες αυτές. Οποιαδήποτε επιλογή θα πρέπει να αιτιολογείται με κείμενο που δεν θα υπερβαίνει τις 200 λέξεις.

1.3. Ποιες κοινωνικές και οικονομικές ομάδες αφορά η προτεινόμενη ρύθμιση; Προσδιορίστε ειδικότερα:

Ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να περιγράψει συγκεκριμένα, και όχι με γενικούς όρους, τους πληθυσμούς που επηρεάζονται από την προτεινόμενη ρύθμιση. Ο προσδιορισμός των πληθυσμών πρέπει να γίνεται τόσο με ποσοτικά όσο και με ποιοτικά στοιχεία, καθώς και με τη χρήση κατάλληλων δεικτών, εάν αυτό είναι εφικτό. Ενδείκνυται σε αυτό το σημείο η χρήση στοιχείων από την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος (ΕΣΥΕ) ή από άλλες βάσεις δεδομένων.

Θα πρέπει να αναφερθούν οι πληθυσμοί που επηρεάζονται άμεσα ή έμμεσα, θετικά ή/και αρνητικά. Οι θετικές και αρνητικές συνέπειες έχουν σχέση με τις έννοιες του οφέλους, του κόστους και της διακινδύνευσης. Ο προσδιορισμός των συνεπειών για τους πληθυσμούς πρέπει να καλύπτει και τις βραχυπρόθεσμες, τις μεσοπρόθεσμες και τις μακροπρόθεσμες συνέπειες.

Η έννοια του «πληθυσμού» μπορεί να αναφέρεται τόσο σε ομάδες φυσικών προσώπων (π.χ. μετανάστες, ΑμεΑ, συνταξιούχους, νοσηλευτές κ.λπ.) όσο και σε ομάδες νομικών προσώπων, όπως κλάδοι εταιρειών με ομοειδή χαρακτηριστικά, ή ακόμη και σε αμιγώς οικονομικά μεγέθη. Σε περίπτωση που υπάρχει αντιστοίχιση, χρήσιμο είναι να αναγράφονται τα σχετικά στοιχεία από τον κατάλογο Στατιστικής Ταξινόμησης Κλάδων Οικονομικής Δραστηριότητας (ΣΤΑΚΟΔ) της ΕΣΥΕ ή ο Κωδικός Αριθμός Δραστηριότητας (ΚΑΔ).

1.4. Ποιες είναι οι ενδεχόμενες συνέπειες, εάν δεν πραγματοποιηθεί η προτεινόμενη ρύθμιση;

Στο σημείο αυτό ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να τεκμηριώσει και να επιβεβαιώσει την αναγκαιότητα της ρύθμισης.

- Μη τήρηση προθεσμιών: Αναφέρεται τόσο σε νομικές όσο και σε πραγματικές δεσμεύσεις. Στον προσδιορισμό των συνεπειών μη τήρησης των προθεσμιών πρέπει να αναφερθούν τόσο οι συνέπειες τήρησης όσο και οι συνέπειες μη τήρησής τους. Ενδείκνυται η εκτίμηση του πραγματικού οικονομικού κόστους της καθυστέρησης και, εφόσον είναι δυνατόν, του κοινωνικού και εμπορικού κόστους και της διοικητικής επιβάρυνσης.

- Καθυστέρηση διαδικασίας εναρμόνισης: Αφορά στις νομικές δεσμεύσεις.

- Διατήρηση υφιστάμενης κατάστασης: Εξειδικεύει περαιτέρω το πρόβλημα που έχει περιγραφεί στην παράγραφο 1.1. Σε περίπτωση που σημειωθεί το σημείο αυτό, ο συντάκτης θα πρέπει να προβεί σε ειδικότερη εκτίμηση του κόστους στασιμότητας/αδράνειας και του κόστους επιδείνωσης της κατάστασης/προβλήματος.

- Νέα ρυθμιστική πρωτοβουλία σε σύντομο χρονικό διάστημα: Το σημείο αυτό συμπληρώνεται, όταν ο συντάκτης κρίνει ότι υφίσταται λόγος που θα οδηγήσει τον νομοθέτη να επανέλθει με νέα ρυθμιστική πρωτοβουλία σε σύντομο χρονικό διάστημα, αν η προτεινόμενη ρύθμιση δεν καταστεί ισχύον δίκαιο.

- Αντικειμενική αδυναμία εκτίμησης συνεπειών: Εφόσον σημειωθεί το στοιχείο αυτό, η αντικειμενική αδυναμία προσδιορισμού των συνεπειών θα πρέπει να τεκμηριώνεται.

Ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να αιτιολογήσει ειδικότερα τις πιθανές συνέπειες σε περίπτωση μη πραγματοποίησης της προτεινόμενης ρύθμισης.

2. Καταλληλότητα

2.1. Ποια είναι η προηγούμενη εθνική και η διεθνής εμπειρία για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος; Προσδιορίστε ειδικότερα:

Προκειμένου να απαντήσει στο πεδίο αυτό, ο συντάκτης της Έκθεσης θα πρέπει να συγκεντρώσει πληροφορίες και να αναφερθεί σε επιτυχή παραδείγματα που έχει μελετήσει ο ίδιος ή όσοι προτείνουν τη ρύθμιση σχετικά με λύσεις σε αντίστοιχα προβλήματα από τη διεθνή και την εθνική εμπειρία. Η διεθνής εμπειρία αναφέρεται κυρίως στην εμπειρία των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή των χωρών-μελών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), εφόσον υπάρχουν ανάλογες καταστάσεις. Η εθνική εμπειρία αφορά σε ανάλογες ρυθμίσεις του παρελθόντος που δεν απέδωσαν.

2.2. Υπήρχαν άλλοι τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος, ποιοι και γιατί προτιμήθηκε η προτεινόμενη ρύθμιση; Προσδιορίστε ειδικότερα:

Ο συντάκτης της Έκθεσης αναφέρεται στους λόγους της επιλογής μίας δράσης μέσω της ρύθμισης έναντι άλλων. Καλείται να προσδιορίσει εφικτές και εφαρμόσιμες εναλλακτικές λύσεις, τους λόγους για τους οποίους δεν επιλέχθηκαν αυτές, καθώς και τις πιθανές συνέπειές τους στην περίπτωση που είχαν επιλεγεί. Εφικτές είναι οι εναλλακτικές λύσεις που μπορούν να επιλεγούν υπό τις ισχύουσες νομικές, κοινωνικές, πολιτισμικές, οικονομικές, τεχνολογικές, κ.λπ. προϋποθέσεις. Σε περίπτωση που έχει γίνει μελέτη περί του εφικτού της ρύθμισης (Feasibility Study), θα πρέπει να αναφερθεί στο σημείο αυτό και να επισυναφθεί.

2.3. Τι πρέπει να προσέξει ο εφαρμοστής της προτεινόμενης ρύθμισης, ώστε αυτή να τελεσφορήσει; Προσδιορίστε ειδικότερα:

Ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να καθορίσει στο πεδίο αυτό τα στάδια που ακολουθούν την προτεινόμενη ρύθμιση, για να γίνει άμεση και αποτελεσματική, όπως η έκδοση κανονιστικών διαταγμάτων και οι λοιπές δράσεις της Διοίκησης. Επίσης, θα πρέπει να προσδιορίσει τις απαιτούμενες υφιστάμενες ή συνιστώμενες υπηρεσίες που εμπλέκονται στην εφαρμογή, τον αριθμό των πράξεων που τυχόν απαιτούνται για την εφαρμογή από την ίδια τη Δημόσια Διοίκηση και τον βαθμό αμεσότητάς της (χρονικός ορίζοντας).

3. Αξιολόγηση συνεπειών

3.1. Συνέπειες στην Οικονομία

3.1.1. Ως προς τον ανταγωνισμό

Για τις ανάγκες σύνταξης της Έκθεσης, με τον όρο «ανταγωνισμός» νοούνται δύο διαστάσεις: η διάσταση σε θεσμικό επίπεδο και η διάσταση σε επιχειρηματικό-επιχειρησιακό επίπεδο. Σε θεσμικό επίπεδο εξετάζεται κατά πόσον ή σε τι βαθμό η νέα νομοθετική ρύθμιση ευνοεί την πρόσβαση των επιχειρήσεων στην αγορά και στην πληροφόρηση και διασφαλίζει τον ελεύθερο ανταγωνισμό μεταξύ τους. Σε επιχειρηματικό-επιχειρησιακό επίπεδο εξετάζεται κατά πόσον η νομοθετική ρύθμιση βοηθά τις επιχειρήσεις στην προσπάθειά τους να καταστούν ανταγωνιστικές.

3.1.1.1. Η προτεινόμενη ρύθμιση αφορά κάποιες κατηγορίες επιχειρήσεων περισσότερο από άλλες. Προσδιορίστε ειδικότερα:

Αν η απάντηση σε αυτό το πεδίο είναι θετική, πρέπει να προσδιορίζονται οι κατηγορίες επιχειρήσεων που επηρεάζονται περισσότερο από άλλες ως προς δύο κριτήρια: α) ως προς το μέγεθος, εάν δηλαδή η προτεινόμενη ρύθμιση αφορά μεγάλες, μεσαίες, μικρές ή πολύ μικρές επιχειρήσεις, και β) ως προς το αντικείμενο δραστηριότητας.

Ενδεικτικά στοιχεία που αφορούν, δηλαδή επηρεάζουν άμεσα ή έμμεσα, θετικά ή/και αρνητικά, κατηγορίες επιχειρήσεων μπορεί να είναι η μείωση του κόστους λειτουργίας, η άρση εμποδίων εισόδου, τα επενδυτικά και φορολογικά κίνητρα, η υποστήριξη εξαγωγών, οι ανθρωπίνοι πόροι, οι επιστημονικές και τεχνολογικές παράμετροι, οι αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας (π.χ. ωράριο καταστημάτων) και άλλα.

Ως προς το μέγεθος, η διαφοροποίηση γίνεται σύμφωνα με τον πίνακα που προσαρτάται στο εγχειρίδιο αυτό ως Παράρτημα Ι.

Κατά τον προσδιορισμό του μεγέθους, σε κάποιες ειδικές περιπτώσεις θα μπορούσε να ληφθεί υπ' όψιν ο βαθμός ανεξαρτησίας της επιχείρησης, ο οποίος εξαρτάται από τον βαθμό συμμετοχής της ίδιας ή μετόχου της σε άλλη επιχείρηση, τον βαθμό συνεργασίας με αυτήν, καθώς και τον βαθμό σύνδεσής της με άλλη επιχείρηση.

Ως προς το αντικείμενο δραστηριότητας, ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται, εάν αυτό είναι δυνατό, να προσδιορίσει τους κλάδους ή τις κατηγορίες στις οποίες υπάγονται οι επηρεαζόμενες επιχειρήσεις. Εάν υπάρχει αντιστοιχία, θα πρέπει να αναγράφονται οι κατάλληλοι κωδικοί ΕΣΥΕ - ΣΤΑΚΟΔ και ΚΑΔ.

3.1.1.2. Η προτεινόμενη ρύθμιση επηρεάζει τη δομή της αγοράς.

Ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να προσδιορίσει αν η προτεινόμενη ρύθμιση συμβάλλει στην ενίσχυση ή στη συρρίκνωση του συγκεκριμένου κλάδου στην αγορά. Ειδικότερα, καλείται να επισημάνει πώς επηρεάζονται η παραγωγή, οι επενδύσεις, η κατανάλωση και το συνολικό εμπόριο του κλάδου.

Θα πρέπει να γίνει σαφής αναφορά στα βασικά διαρθρωτικά στοιχεία της αγοράς ή των αγορών, τα οποία αφορά η προτεινόμενη ρύθμιση, και στον τρόπο ή τον βαθμό κατά τον οποίο επηρεάζονται αυτά. Ως βασικά διαρθρωτικά στοιχεία μιας αγοράς θεωρούνται οι κύριοι συντελεστές της παραγωγικής διαδικασίας, όπως οι παραγωγοί προϊόντων ή υπηρεσιών, οι ενδιάμεσοι και οι τελικοί καταναλωτές/χρήστες των υπηρεσιών/προϊόντων και οι μηχανισμοί/διαδικασίες διεκπεραίωσης του συναλλάσσεσθαι στην αγορά αυτή.

3.1.1.3. Η προτεινόμενη ρύθμιση οδηγεί σε χαμηλότερο ή υψηλότερο κόστος εγκατάστασης για νέες επιχειρήσεις. Προσδιορίστε ειδικότερα (με στάθμιση όρων κόστους-οφέλους):

Υπό την έννοια του κόστους εγκατάστασης νοείται το συνολικό κόστος ίδρυσης, εγκατάστασης και έναρξης εργασιών και λειτουργίας μιας επιχείρησης. Το ζητούμενο είναι η ανάλυση και η απαρίθμηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών και η αποτίμηση του κόστους τους που απαιτείται για την εγκατάσταση πριν από τη νέα ρύθμιση και μετά τη νέα ρύθμιση. Ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να επεξηγήσει πώς και γιατί η κατάσταση θα βελτιωθεί με την προτεινόμενη ρύθμιση.

3.1.1.4. Ο τομέας χαρακτηρίζεται από ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη.

Η έννοια της ραγδαίας τεχνολογικής εξέλιξης αναφέρεται στον προσδιορισμό του ρυθμού τεχνολογικής αλλαγής -στη βάση της επίδρασης συγκεκριμένων τεχνολογιών-, που επηρεάζει τις επιχειρήσεις ή τη λειτουργία τους στην αγορά σε χρονικό ορίζοντα πενταετίας. Αν οι αναμενόμενες αλλαγές προβλέπεται να είναι σημαντικές εντός της πενταετίας, τότε η απάντηση στο ερώτημα πρέπει να είναι θετική. Για την ερώτηση αυτή συνιστάται να ληφθούν στοιχεία από τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) του Υπουργείου Ανάπτυξης.

3.1.1.5. Η προτεινόμενη ρύθμιση επεκτείνει ή περιορίζει τη δυνατότητα των επιχειρήσεων να επιλέξουν την τιμή, την ποιότητα, το εύρος ή την τοποθεσία των προϊόντων τους. Προσδιορίστε ειδικότερα:

Στο σημείο αυτό ο συντάκτης της Έκθεσης θα πρέπει να εξετάσει εάν η προτεινόμενη ρύθμιση αυξάνει ή μειώνει, ενισχύει ή αποδυναμώνει τις δυνατότητες των επιχειρήσεων για ευελιξία παραγωγής προϊόντων - παροχής υπηρεσιών και την εξωστρέφεια διάθεσης των προϊόντων και υπηρεσιών. Η απάντηση πρέπει να τεκμηριωθεί.

3.1.2. Ως προς την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων

Για τις ανάγκες συμπλήρωσης του πεδίου αυτού, ως ανταγωνιστικότητα σε επίπεδο επιχείρησης νοείται η δυνατότητα που δίδεται στις επιχειρήσεις να διατηρηθούν, να αναπτυχθούν και να αποκτήσουν μια πρόσθετη ικανότητα παραγωγής και διάθεσης προϊόντων και υπηρεσιών στην αγορά. Στο πεδίο αυτό πρέπει να προσδιορισθούν οι αναπροσαρμογές που χρειάζεται να γίνουν σε μια οργάνωση (π.χ. επιχείρηση), προκειμένου να αντεπεξέλθει στην προτεινόμενη ρύθμιση.

- Ο συντάκτης της Έκθεσης σημειώνει ότι η προτεινόμενη ρύθμιση επηρεάζει το κόστος λειτουργίας μιας επιχείρησης, εάν, για παράδειγμα, επηρεάζεται το εργατικό, φορολογικό, γραφειοκρατικό, επιχειρησιακό, μεταφορικό, ερευνητικό κόστος, κ.λπ. Στο πεδίο «προσδιορίστε ειδικότερα» θα γίνει σύντομη ανάλυση των συνεπειών της ρύθμισης στο κόστος λειτουργίας.

- Την ποιότητα των προϊόντων ή υπηρεσιών μιας επιχείρησης επηρεάζει μία ρύθμιση εάν, για παράδειγμα, επιβάλλει συμμόρφωση και εναρμόνιση σε θέματα προδιαγραφών, τυποποίησης, πιστοποίησης. Στο πεδίο «προσδιορίστε ειδικότερα» γίνεται σύντομη ανάλυση των συνεπειών της ρύθμισης στην ποιότητα.

- Ο συντάκτης της Έκθεσης σημειώνει την ένδειξη της καινοτομίας, στην περίπτωση που η προτεινόμενη ρύθμιση επηρεάζει θετικά ή αρνητικά τις

δυνατότητες των επιχειρήσεων και των φυσικών προσώπων να καινοτομούν. Στο πεδίο «προσδιορίστε ειδικότερα» θα πρέπει τότε να γίνει σύντομη ανάλυση των συνεπειών της προτεινόμενης ρύθμισης στην καινοτομία. Ως καινοτομία μπορεί να χαρακτηριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 3299/2004, η εφαρμοσμένη χρήση της γνώσης για τη δημιουργία νέων ή βελτιωμένων προϊόντων και διαδικασιών και υπηρεσιών που χρήζουν άμεσης παραγωγικής και εμπορικής αποδοχής. Ως αποδεκτά πεδία καινοτομίας ορίζονται αυτά που αφορούν προϊόντα, υπηρεσίες, παραγωγική διαδικασία και ανάπτυξη τεχνολογίας. Επίσης, ως καινοτομία νοείται η ανανέωση και η διεύρυνση του φάσματος προϊόντων και υπηρεσιών και των συναφών αγορών, η καθιέρωση νέων μεθόδων σχεδιασμού, παραγωγής, εφοδιασμού και διανομής, η εισαγωγή αλλαγών στη διαχείριση, την οργάνωση και τις συνθήκες εργασίας, καθώς και στις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού, και καλύπτει την τεχνολογική, τη μη τεχνολογική και την οργανωτική καινοτομία.

- Ο συντάκτης της Έκθεσης σημειώνει την ένδειξη του εξαγωγικού προσανατολισμού, αν κρίνει ότι από την προτεινόμενη ρύθμιση επηρεάζεται ο εξαγωγικός προσανατολισμός των επιχειρήσεων. Στο πεδίο «προσδιορίστε ειδικότερα» θα πρέπει τότε να γίνει σύντομη ανάλυση των συνεπειών της ρύθμισης στον εξαγωγικό προσανατολισμό των επιχειρήσεων.

Αν δεν επηρεάζεται κανένας από τους παραπάνω ενδεικτικά αναφερόμενους τομείς, ο συντάκτης της Έκθεσης θα σημειώσει την επιλογή «άλλο» και θα συμπληρώσει στο πεδίο «προσδιορίστε ειδικότερα» τον τομέα που επηρεάζεται, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο επηρεάζεται.

3.1.3. Ως προς την επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις

Το κόστος πληροφόρησης και προσαρμογής (διοικητική επιβάρυνση) αναφέρεται στην επιβάρυνση μιας επιχείρησης, προκειμένου να πληροφορηθεί και να ενημερωθεί πλήρως για τη νέα ρύθμιση και να προσαρμοστεί σε αυτήν. Ειδικότερα, ζητείται να προσδιορισθεί πόσες νέες υποχρεώσεις πληροφόρησης, προσαρμογής λειτουργίας ή συμμόρφωσης με κανονισμούς δημιουργούνται με τη νέα ρύθμιση και πόσες παλαιές συγχωνεύονται, απλουστεύονται ή καταργούνται.

Ο προσδιορισμός των υποχρεώσεων παροχής πληροφοριών μπορεί ενδεχομένως να γίνει βάσει της ακόλουθης ενδεικτικής τυπολογίας διοικητικών υποχρεώσεων:

Είδη Διοικητικής Επιβάρυνσης
<ul style="list-style-type: none"> • Κοινοποίηση (ειδικών) δραστηριοτήτων (π.χ. για τη μεταφορά επικίνδυνων εμπορευμάτων) • Υποβολή (τακτικών) εκθέσεων • Σήμανση πληροφοριών που προορίζονται για τρίτους (π.χ. σήμανση της ενεργειακής απόδοσης των οικιακών συσκευών) • Παροχή πληροφοριών σε τρίτους με άλλα μέσα εκτός της σήμανσης (π.χ. χρηματοοικονομικό ενημερωτικό δελτίο) • Αίτηση συγκεκριμένης άδειας ή απαλλαγής (δηλαδή, της άδειας που απαιτείται κάθε φορά που πρέπει να πραγματοποιηθεί κάποιο συγκεκριμένο έργο, όπως άδεια οικοδομής) • Αίτηση γενικής άδειας ή απαλλαγής (π.χ. άδειας άσκησης δραστηριότητας, όπως η έναρξη λειτουργίας μιας τράπεζας ή η πώληση οινοπνευματωδών ποτών) • Καταχώριση (π.χ. εγγραφή σε εμπορικό μητρώο ή σε επαγγελματικό κατάλογο) • Πιστοποίηση προϊόντων ή διεργασιών παραγωγής • Επιθεώρηση (π.χ. έλεγχος των συνθηκών εργασίας των εργαζομένων) • Συνεργασία στο πλαίσιο λογιστικών ελέγχων • Αίτηση επιδότησης ή επιχορήγησης • Άλλα είδη διοικητικής επιβάρυνσης

Αν είναι εφικτό, οι προαναφερθείσες υποχρεώσεις ενδείκνυται να μετρηθούν σύμφωνα με το πρότυπο που αναλύεται στο Παράρτημα II των οδηγιών αυτών, το οποίο ήδη εφαρμόζεται από αρκετά κράτη-μέλη της ΕΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ο σχετικός μαθηματικός τύπος αναφέρεται στον υπολογισμό της διοικητικής επιβάρυνσης (πραγματικό κόστος) για μία δράση (π.χ. έγγραφο), για το σύνολο των επηρεαζόμενων επιχειρήσεων. Σε περίπτωση που η προτεινόμενη ρύθμιση απαιτεί περισσότερες από μία δράσεις (π.χ. έγγραφα), τότε ο τύπος επαναλαμβάνεται για κάθε μία δράση χωριστά και στη συνέχεια προστίθεται το άθροισμα. Το Παράρτημα II συμπεριλαμβάνει και παραδείγματα υπολογισμού της διοικητικής επιβάρυνσης.

3.1.4. Ως προς τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)

3.1.4.1. Ποια είναι τα οφέλη που θα προκύψουν από την προτεινόμενη ρύθμιση για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις; Προσδιορίστε ειδικότερα:

Με βάση τον προσδιορισμό των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι και τους περιορισμούς δυνατοτήτων των ΜΜΕ που απορρέουν από αυτόν, ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να προσδιορίσει ποια πλεονεκτήματα αποκτούν οι ΜΜΕ (π.χ. άρση εμποδίων πρόσβασης, μείωση κόστους λειτουργίας, καλύτερη πρόσβαση στις χρηματαγορές, μείωση επενδυτικού κινδύνου, ποιοτική αναβάθμιση, τεχνολογική αναβάθμιση, ανθρώπινοι πόροι, κ.λπ.).

3.1.4.2. Ποιο είναι το κόστος που θα προκύψει από την προτεινόμενη ρύθμιση για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις;

Ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να προσδιορίσει το είδος του κόστους που εκτιμάται ότι θα προκύψει για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Οι δαπάνες ουσιαστικής συμμόρφωσης περιλαμβάνουν το κόστος των έμπρακτων επιβαρύνσεων, όπως συμμόρφωση σε θέματα τυποποίησης και πιστοποίησης, τήρησης περιβαλλοντικών κανονισμών και προδιαγραφών, υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, εξοικονόμησης ενέργειας, προστασίας της Δημόσιας Υγείας, κοινωνικής μέριμνας, κλπ.

3.2. Ως προς την κοινωνία

Στο πεδίο αυτό ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να προσδιορίσει τις κοινωνικές συνέπειες της προτεινόμενης ρύθμισης. Ειδικότερα, συνέπειες ως προς την ποιότητα των θέσεων εργασίας προκύπτουν όταν οι διατάξεις της προτεινόμενης ρύθμισης συμβάλλουν προς την κατεύθυνση της «Κοινωνίας της Γνώσης», της αξιοποίησης και εξέλιξης εξειδικευμένου και τεχνικού εργασιακού δυναμικού, εάν βοηθούν τις επιχειρήσεις στην πρόσληψη και αξιοποίηση του προσωπικού αυτού και εάν εν γένει δημιουργούν θέσεις εργασίας εντάσεως γνώσης και τεχνογνωσίας.

3.3. Ως προς το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον

3.3.1. Από την προτεινόμενη ρύθμιση προκύπτουν συνέπειες για:

Βιώσιμη ανάπτυξη υπάρχει όταν η προτεινόμενη ρύθμιση επηρεάζει τις αναπτυξιακές, επιχειρηματικές και οικονομικές δραστηριότητες, οι οποίες βρίσκονται σε αρμονία με το περιβάλλον (ή τουλάχιστον δεν το επιβαρύνουν) και δεν εξαντλούν

τους διαθέσιμους φυσικούς πόρους, αλλά δημιουργούν τις προϋποθέσεις για διαρκή χρήση και αξιοποίησή τους.

Βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος συντρέχει όταν η προτεινόμενη ρύθμιση επηρεάζει την ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου και της πολιτιστικής κληρονομιάς.

3.3.2. Έχει γίνει μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την προτεινόμενη ρύθμιση.

Σε περίπτωση που έχει γίνει τέτοια μελέτη, θα πρέπει να επισυναφθεί.

3.4. Ως προς τον πολίτη

Στο πεδίο αυτό ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να προσδιορίσει τις ενδεχόμενες συνέπειες της προτεινόμενης ρύθμισης σε σχέση με την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη από τη Διοίκηση. Εάν δεν υπάρχουν άμεσες ή έμμεσες συνέπειες, τούτο θα πρέπει να αιτιολογηθεί επαρκώς. Κάθε επιλογή θα πρέπει να συνοδεύεται από σύντομη επεξήγηση που να τεκμηριώνει τα οφέλη που απορρέουν για τους πολίτες.

4. Νομιμότητα, αρμοδιότητα και δαπάνη

4.1. Σε ποιο πλαίσιο διατάξεων του Συντάγματος εντάσσεται η προτεινόμενη ρύθμιση; Προσδιορίστε ειδικότερα:

Προκειμένου να συμπληρωθεί το πεδίο αυτό, ο συντάκτης θα πρέπει να έχει ερευνήσει ποιες συνταγματικές διατάξεις καλούν σε εφαρμογή οι προτεινόμενες ρυθμίσεις. Στην εξαιρετική περίπτωση που η προτεινόμενη ρύθμιση αποτελεί εκτελεστικό του Συντάγματος νόμο, θα πρέπει βέβαια να αναφερθεί η συνταγματική διάταξη που προβλέπει την έκδοση του νόμου αυτού, αλλά θα αναφερθούν και τυχόν άλλες συνταγματικές διατάξεις που έχουν ληφθεί υπόψη κατά τη σύνταξη του σχεδίου ή πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εφαρμογή του νόμου μετά την ψήφισή του.

Εάν η προτεινόμενη ρύθμιση αποσκοπεί στην προστασία ενός έννομου αγαθού, περιορίζοντας ταυτόχρονα την άσκηση κάποιου συνταγματικού δικαιώματος, θα πρέπει ο συντάκτης να αναφέρει τη διάταξη που προβλέπει το προστατευόμενο έννομο αγαθό, αλλά και αυτήν που προβλέπει το δικαίωμα του οποίου η άσκηση περιορίζεται, ώστε να προκύπτει το επιτρεπτό του περιορισμού αυτού. Σκοπός της συμπλήρωσης του πεδίου αυτού είναι η συσχέτιση της προτεινόμενης ρύθμισης με

τις διατάξεις του Συντάγματος και η δημιουργία της βεβαιότητας στον συντάκτη της Έκθεσης ότι η ρύθμιση στην οποία αναφέρεται η Έκθεση είναι εντός του συνταγματικού πλαισίου.

4.2. Τι προβλέπεται σχετικά στο ευρωπαϊκό κοινοτικό δίκαιο και/ή στις διεθνείς συμβάσεις που έχει κυρώσει η Ελλάδα; Προσδιορίστε ειδικότερα:

Αντίστοιχα, στο πεδίο αυτό ο συντάκτης της Έκθεσης αναφέρει τις διατάξεις του πρωτογενούς ή/και παράγωγου κοινοτικού δικαίου που είτε θέτουν το γενικό πλαίσιο είτε ρυθμίζουν άμεσα ή έμμεσα το αντικείμενο το οποίο αφορά η προτεινόμενη ρύθμιση. Σκοπός της συμπλήρωσης του πεδίου αυτού είναι η δημιουργία της βεβαιότητας στον συντάκτη της Έκθεσης ότι η νομοπαρασκευαστική εργασία έχει λάβει υπ' όψιν της τις παραμέτρους που θέτει το ευρωπαϊκό κοινοτικό δίκαιο και οι διεθνείς συμβάσεις που έχει κυρώσει η Ελλάδα με νόμο και οι οποίες έχουν αυξημένη τυπική ισχύ.

4.3. Τι προβλέπεται σχετικά στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου; Προσδιορίστε ειδικότερα:

Στην ίδια λογική κινείται και το σημείο αυτό: ο συντάκτης της Έκθεσης θα πρέπει να διαπιστώσει ότι η νομοπαρασκευαστική επιτροπή ή ο συντάκτης του σχεδίου νόμου έχει λάβει υπ' όψιν του την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), αλλά και τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Εάν πράγματι ρυθμίζεται θέμα που αποτελεί αντικείμενο της ΕΣΔΑ ή επί του οποίου έχει αποφανθεί το Δικαστήριο, τότε θα πρέπει να αναφέρεται συγκεκριμένα η διάταξη της Σύμβασης ή η απόφαση του Δικαστηρίου που σχετίζεται με το θέμα της ρύθμισης.

4.4. Ποια Υπουργεία είναι συναρμόδια για την προτεινόμενη ρύθμιση; Αναφέρατε ειδικά τις κρίσιμες διατάξεις, τα συναρμόδια Υπουργεία για κάθε τέτοια διάταξη και τους λόγους συναρμοδιότητας:

Στο σημείο αυτό αναφέρονται τυχόν συναρμόδια Υπουργεία για την υπογραφή της προτεινόμενης ρύθμισης. Η αναφορά αυτή θα πρέπει να γίνεται αναλυτικά, ανά διάταξη της ρύθμισης, ώστε να αιτιολογείται η συναρμοδιότητα. Ενδείκνυται να γίνεται αναλυτική αναφορά των συναρμοδιοτήτων και για την εφαρμογή των διατάξεων του νέου νομοθετήματος, καθώς και αν υπάρχει πρόβλεψη διαδικασιών και μηχανισμών συντονισμού ενεργειών.

4.5. Έχει προηγηθεί συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία για τις παραπάνω διατάξεις;

Ο συντάκτης της Έκθεσης επιβεβαιώνει ότι ο συντάκτης του σχεδίου νόμου έχει συνεργασθεί με όλα τα συναρμόδια Υπουργεία για όσες διατάξεις υπάρχει συναρμοδιότητα του Υπουργείου που έχει τη νομοθετική πρωτοβουλία με άλλα Υπουργεία, και σημειώνει την ένδειξη «ΝΑΙ». Σε περίπτωση που δεν έχει υπάρξει συνεργασία, θα πρέπει να αιτιολογηθεί.

4.6. Η προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπει τη σύσταση νέου φορέα, υπηρεσίας, νομικού προσώπου, επιτροπής, συμβουλίου ή άλλου συλλογικού οργάνου.

Στο σημείο αυτό ο συντάκτης της Έκθεσης απαντά «ΝΑΙ» όταν το σχέδιο νόμου συνιστά νέο φορέα, υπηρεσία, νομικό πρόσωπο, επιτροπή, συμβούλιο ή άλλο συλλογικό όργανο.

4.7. Αν ναι, έχει συνταχθεί σχετική μελέτη σκοπιμότητας, οικονομοτεχνική μελέτη και μελέτη αντιμετώπισης των δαπανών και έχει αποσταλεί προς γνωμοδότηση στην αρμόδια Διυπουργική Επιτροπή [απόφαση Πρωθυπουργού Υ189/18-7-2006 (ΦΕΚ Β΄ 953)].

Σύμφωνα με την απόφαση του Πρωθυπουργού Υ189/18-7-2006, πριν από τη σύσταση κάθε νέου φορέα του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, είτε με νόμο είτε βάσει εξουσιοδότησης νόμου, το αρμόδιο Υπουργείο αποστέλλει προς τη «Διυπουργική Γνωμοδοτική Επιτροπή για τη σύσταση, κατάργηση, αναδιάρθρωση και μετατροπή Υπηρεσιών, Συμβουλίων, Επιτροπών και Φορέων του Δημόσιου Τομέα», μέσω της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης, σχετική μελέτη σκοπιμότητας, οικονομοτεχνική μελέτη και μελέτη αντιμετώπισης των δαπανών. Στο σημείο αυτό, αν ο συντάκτης της Έκθεσης έχει απαντήσει «ΝΑΙ» στο πεδίο 4.6., ελέγχει αν έχουν συνταχθεί οι παραπάνω μελέτες και αν έχουν αποσταλεί προς γνωμοδότηση στην αρμόδια Διυπουργική Επιτροπή. Σημειώνει την ένδειξη «ΝΑΙ» μόνον εφόσον έχει προβεί στην παραπάνω διαπίστωση, ενώ επισυνάπτει και τα βασικά συμπεράσματα των μελετών αυτών. Σε περίπτωση που ο συντάκτης απαντήσει «ΟΧΙ», θα πρέπει να αιτιολογήσει επαρκώς.

4.8. Η προτεινόμενη ρύθμιση συνεπάγεται δαπάνη ή ελάττωση εσόδων; Προσδιορίστε ειδικότερα:

Ο συντάκτης της Έκθεσης, σε συνεργασία με τους συντάκτες των διατάξεων της προτεινόμενης ρύθμισης, διαπιστώνει αν η ρύθμιση συνεπάγεται δαπάνη ή ελάττωση

εσόδων. Η δαπάνη ή ελάττωση εσόδων αφορά γενικώς στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και όχι μόνο τον κρατικό προϋπολογισμό. Δαπάνη υπάρχει ακόμη και όταν αυτή βαρύνει ειδικούς λογαριασμούς ή μειώνει τα έσοδα του Δημοσίου εν γένει. Στο πεδίο του σημείου αυτού θα αναλύεται η δαπάνη ή ελάττωση εσόδων που προκαλείται από την προτεινόμενη ρύθμιση, κατά την κρίση του συντάσσοντος την Έκθεση και του συντάξαντος το σχέδιο νόμου. Εάν -κατά την κρίση αυτή- δεν προκαλείται δαπάνη ούτε ελάττωση εσόδων, γίνεται σχετική μνεία.

5. Απλότητα - Σαφήνεια Περιεχομένου - Κωδικοποίηση

5.1. Σκοπός του τμήματος αυτού της Έκθεσης είναι να επιβεβαιώσει ο συντάκτης της Έκθεσης ότι ο συντάκτης του σχεδίου νόμου έχει τηρήσει κάποιους βασικούς νομοτεχνικούς κανόνες. Τέτοιοι κανόνες είναι οι εξής:

- Αποφυγή παράθεσης προγραμματικών διακηρύξεων και αιτιολογιών στο κείμενο του νομοθετήματος: Οι διατάξεις του νόμου και εν γένει των κανονιστικών πράξεων περιέχουν μόνο επιταγές, απαγορεύσεις, κυρώσεις ή διαδικασίες. Δηλαδή, νομικές ρυθμίσεις. Αντιθέτως, η αιτιολογία κάθε νέας ρύθμισης και τυχόν διακηρύξεις και εξαγγελίες θα αποτελούν περιεχόμενο της αιτιολογικής έκθεσης και όχι του νομοθετικού κειμένου. Ο συντάκτης της Έκθεσης, αφού ελέγξει ότι το προωθούμενο νομοθέτημα εφαρμόζει τον κανόνα αυτό, θα σημειώσει τη σχετική ένδειξη.

- Πολύ συχνά είναι απαραίτητο στο κείμενο του νομοθετήματος να χρησιμοποιούνται τεχνικοί και ειδικοί όροι. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι χρήσιμο να διευκρινίζεται στην αρχή του νομοθετικού κειμένου η έννοια τέτοιων όρων. Κατά τον προσδιορισμό της έννοιας τεχνικών όρων πρέπει να καταβάλλεται προσοχή, ώστε να αναφέρονται τα αναγκαία εννοιολογικά στοιχεία και να διαστέλλονται οι όροι αυτοί από την αντίστοιχη κοινή έννοια ή από τον τυχόν ορισμό του ίδιου όρου σε άλλο νομοθετικό κείμενο, με σκοπό την αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής της προτεινόμενης ρύθμισης και την πρόληψη ερμηνευτικών διλημμάτων. Ο συντάκτης της Έκθεσης, αφού ελέγξει ότι το προωθούμενο νομοθέτημα δεν περιέχει τεχνικούς όρους ή περιέχει τεχνικούς όρους που διευκρινίζονται επαρκώς, θα σημειώσει την αντίστοιχη ένδειξη.

- Το ίδιο ισχύει και με τους ξενικούς όρους. Κατά κανόνα, θα πρέπει να αποφεύγονται οι ξένοι όροι ή λέξεις στα νομοθετικά κείμενα. Όταν είναι απαραίτητο ή αναπόφευκτο, οι ξένοι όροι θα πρέπει να τίθενται σε παρένθεση, μετά τους αντίστοιχους ελληνικούς. Ο συντάκτης της Έκθεσης, αφού ελέγξει ότι το

προωθούμενο νομοθέτημα δεν περιέχει ξενικούς όρους ή περιέχει ξενικούς όρους που διευκρινίζονται επαρκώς, θα σημειώσει την αντίστοιχη ένδειξη.

- Όταν στο κείμενο υπάρχουν αρκτικόλεξα ή συντομογραφίες, πρέπει τουλάχιστον μία φορά, στην αρχή, να αναγραφεί χωρίς σύντμηση η πλήρης ανάλυση του αρκτικόλεξου ή της συντομογραφίας, και μέσα σε παρένθεση το αντίστοιχο αρκτικόλεξο ή η συντομογραφία. Στη συνέχεια του κειμένου θα χρησιμοποιείται μόνο το αρκτικόλεξο ή η συντομογραφία. Ο συντάκτης της Έκθεσης, αφού ελέγξει ότι το προωθούμενο νομοθέτημα δεν περιέχει αρκτικόλεξα ή συντομογραφίες ή ότι αυτά που περιέχει έχουν αναλυθεί την πρώτη φορά που χρησιμοποιούνται, θα σημειώσει την αντίστοιχη ένδειξη.

- Το κείμενο κάθε νομοθετήματος πρέπει να είναι λιτό, απλό, σαφές και άμεσο, καθώς η υπερβολική πολυπλοκότητα ή ακόμη και η μικρότερη αμφοβολία θα μπορούσαν να έχουν ως αποτέλεσμα ερμηνευτικά προβλήματα, ανακρίβειες κ.λπ. Επομένως, πρέπει να αποφεύγονται πολύπλοκες φράσεις που περιλαμβάνουν διάφορα αντικείμενα, δευτερεύουσες προτάσεις ή παραθέσεις. Επίσης, οι σχέσεις μεταξύ των διαφόρων μερών της φράσης πρέπει να είναι γραμματικά ορθές και δεν πρέπει να υπάρχει περιθώριο αμφισβήτησης ως προς το αν, για παράδειγμα, το αντικείμενο αφορά στο ρήμα της κύριας πρότασης ή στο ρήμα της δευτερεύουσας πρότασης. Ο συντάκτης της Έκθεσης, αφού ελέγξει ότι το κείμενο τηρεί τους κανόνες αυτούς, θα σημειώσει την αντίστοιχη ένδειξη.

- Το νομοθετικό κείμενο διατυπώνεται πάντα στη δημοτική, έστω και αν πρόκειται για αντικατάσταση ή συμπλήρωση διάταξης παλαιότερου νόμου που είχε συνταχθεί στην καθαρεύουσα. Η δημοτική πρέπει να είναι σωστή και πειθαρχημένη στις κλίσεις, τις καταλήξεις και την ορθογραφία, χωρίς ιδιωματισμούς και ακρότητες. Στη σύνταξη θα πρέπει επίσης να αποφεύγονται υπερβατά σχήματα (δηλαδή μία ή περισσότερες λέξεις να μην παρεμβάλλονται ανάμεσα σε δύο άλλες που έχουν στενή συντακτική και λογική σχέση). Ο συντάκτης της Έκθεσης, αφού ελέγξει ότι το κείμενο τηρεί τους κανόνες αυτούς, θα σημειώσει τη σχετική ένδειξη.

5.2. Στο σημείο αυτό ο συντάκτης της Έκθεσης επιβεβαιώνει την απλότητα της διάρθρωσης του κανόνα δικαίου που προωθείται και τη σαφήνεια της επιδιωκόμενης ρύθμισης και, επομένως, την εκφραστική δυνατότητά της να επιτύχει τον επιδιωκόμενο σκοπό.

- Πρέπει να αποφεύγεται να δίδεται πολύπλοκη δομή στα άρθρα. Η πολύπλοκη δομή δυσκολεύει τον εφαρμοστή του κανόνα δικαίου. Επίσης, μεταγενέστερες πρωτοβουλίες που αποσκοπούν στην τροποποίηση διατάξεων θα συναντούν δυσκολίες, αν τα άρθρα έχουν πολύπλοκη δομή. Διευκρινίζεται ότι δεν είναι

απαραίτητο, από άποψη ερμηνείας, ούτε ευκαίιο, από άποψη σαφήνειας, να εξαντλείται το αντικείμενο κάθε ρύθμισης σε ένα μόνο άρθρο. Είναι προτιμότερο το θέμα να αντιμετωπίζεται σε πολλά άρθρα που θα συγκεντρωθούν μετά στο ίδιο κεφάλαιο ή τμήμα. Για τον λόγο αυτόν, προτείνεται κάθε άρθρο να μην έχει περισσότερες από τρεις παραγράφους. Ο συντάκτης της Έκθεσης, αφού ελέγξει ότι το κείμενο τηρεί τον κανόνα αυτόν, θα σημειώσει την αντίστοιχη ένδειξη.

- Το ίδιο ισχύει και για τις παραγράφους στις οποίες χωρίζεται ένα άρθρο. Προτείνεται, λοιπόν, κάθε παράγραφος να μην έχει περισσότερα από τρία εδάφια. Ο συντάκτης της Έκθεσης, αφού ελέγξει ότι το κείμενο τηρεί τον κανόνα αυτό, θα σημειώσει την αντίστοιχη ένδειξη.

- Τέλος, κάθε εδάφιο πρέπει να εκφράζει μία μόνο ιδέα και να αποφεύγεται να συμπεριλαμβάνονται πολλές ρυθμίσεις και πολλά νοήματα σε δευτερεύουσες προτάσεις. Ο συντάκτης της Έκθεσης, αφού ελέγξει ότι το κείμενο τηρεί τον κανόνα αυτό, θα σημειώσει τη σχετική ένδειξη.

5.3. Σημαντικό τμήμα των αρχών της καλής νομοθέτησης είναι η ένταξη των τροποποιήσεων των σχεδίων νόμων στην έννομη τάξη. Κάθε νομοθετική ρύθμιση, ανεξάρτητα από το αν είναι ακέραιη ή αποσπασματική, προορίζεται να ενταχθεί στο προϋπάρχον νομικό σύστημα. Κάθε νέος νόμος πρέπει να συντάσσεται με τη συναίσθηση και την επίγνωση ότι θα αποτελέσει μία ακόμη ψηφίδα στο σύστημα του υφιστάμενου δικαίου. Ο συντάκτης ενός σχεδίου νόμου δεν πρέπει να κατέχεται μόνο από τη σκέψη να πετύχει τον συγκεκριμένο νομοθετικό του στόχο. Θα πρέπει να αποφεύγει να εστιάζει στο νομοσχέδιο που συντάσσει και να υποβαθμίζει τη σημασία του υπόλοιπου συστήματος του δικαίου. Το φαινόμενο αυτό, όταν συναντάται, έχει δυσμενή επακόλουθα στο δικαιοσύστημα.

Ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να απαντήσει αν οι διατάξεις της προτεινόμενης ρύθμισης θέτουν νέο κανόνα δικαίου (στο σύνολό τους). Εάν αυτό συμβαίνει, τότε σημειώνει την πρώτη ένδειξη του σημείου 5.3. Συχνότερα, όμως, με κάποια από τις διατάξεις της προτεινόμενης ρύθμισης τροποποιούνται ή αντικαθίστανται ή καταργούνται υφιστάμενοι κανόνες δικαίου. Στην περίπτωση αυτή σημειώνεται η δεύτερη ένδειξη. Εάν η τροποποίηση εντάσσεται σε υφιστάμενη ρύθμιση, σημειώνεται ταυτόχρονα και η τρίτη ένδειξη. Εάν με την αντικατάσταση γίνεται και κωδικοποίηση, σημειώνεται η τέταρτη ένδειξη. Ο συντάκτης της Έκθεσης μπορεί να σημειώσει και τις τρεις τελευταίες ενδείξεις ή μόνο τη δεύτερη και την τρίτη ή μόνο τη δεύτερη και την τέταρτη ή μόνο τη δεύτερη. Εάν σημειωθεί η πρώτη, δεν μπορεί να σημειωθεί άλλη ένδειξη. Στο πεδίο που ακολουθεί, ο συντάκτης της

Έκθεσης προσδιορίζει ειδικότερα τις διατάξεις που τροποποιούνται ή αντικαθίστανται ή καταργούνται με τις διατάξεις της προτεινόμενης ρύθμισης.

6. Διαφάνεια - Κοινωνική συμμετοχή

6.1. Έχουν ενημερωθεί τα ενδιαφερόμενα μέρη που επηρεάζονται από την προτεινόμενη ρύθμιση;

Στο πεδίο αυτό ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να συμπληρώσει αν έχουν ενημερωθεί τα ενδιαφερόμενα μέρη για την προτεινόμενη ρύθμιση. Ως ενδιαφερόμενα μέρη νοούνται οι κοινωνικές ή/και οικονομικές ομάδες που επηρεάζονται άμεσα ή έμμεσα, θετικά ή/και αρνητικά από την προτεινόμενη ρύθμιση. Τα ενδιαφερόμενα μέρη ενημερώνονται με πρωτοβουλία του επισπεύδοντος τη ρύθμιση.

6.2. Ο συντάκτης της Έκθεσης συμπληρώνει αν η ενημέρωση έγινε ατομικά (γραπτός ή/και με αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος), ή/και μέσω του Διαδικτύου, ή/και από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

6.3. Έχει προηγηθεί κοινωνικός διάλογος και διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με την προτεινόμενη ρύθμιση;

Ο συντάκτης της Έκθεσης συμπληρώνει «ΝΑΙ» στην περίπτωση που έχει υπάρξει συμμετοχή των εκπροσώπων των ενδιαφερόμενων ομάδων της κοινωνίας των πολιτών σε κοινωνικό διάλογο και διαβούλευση για την ανταλλαγή απόψεων και θέσεων όσον αφορά στην προτεινόμενη ρύθμιση. Η ανταλλαγή απόψεων και θέσεων περί της προτεινόμενης ρύθμισης μπορεί να έχει γίνει είτε με τους παραπάνω αναφερόμενους τρόπους είτε με προσωπική επικοινωνία.

6.4. Εκλήθησαν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να συμμετάσχουν στον κοινωνικό διάλογο και τη διαβούλευση;

Ο συντάκτης της Έκθεσης καλείται να απαντήσει αν προσκλήθηκαν όσο γίνεται περισσότεροι και οι πλέον αρμόδιοι από τους κοινωνικούς εταίρους.

6.5. Προσδιορίστε ποιοι από τους παρακάτω εκλήθησαν να συμμετάσχουν στον κοινωνικό διάλογο και τη διαβούλευση:

Ο συντάκτης της Έκθεσης μπορεί να απαντήσει σωρευτικά για περισσότερους κοινωνικούς εταίρους.

6.6. Η έκφραση γνώμης της ΟΚΕ είναι υποχρεωτική, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 2 του ν. 2232/1994 (ΦΕΚ Α 140), πριν από την ψήφιση τυπικών νόμων σε θέματα ιδιαίτερης σπουδαιότητας που σχετίζονται με τις εργασιακές σχέσεις, την κοινωνική ασφάλιση, τα φορολογικά μέτρα, καθώς και με τη γενικότερη κοινωνικοοικονομική πολιτική, ιδίως σε θέματα περιφερειακής ανάπτυξης, επενδύσεων, εξαγωγών, προστασίας καταναλωτή και ανταγωνισμού. Στην έννοια των θεμάτων αυτών δεν περιλαμβάνεται ο Προϋπολογισμός.

Ως δημόσια ακρόαση νοείται η δομημένη δημόσια συζήτηση ή συνδιάσκεψη με φορείς ή ενδιαφερόμενα μέρη. Δεν περιλαμβάνονται εδώ οι ακροάσεις που γίνονται στο πλαίσιο οποιασδήποτε κοινοβουλευτικής διαδικασίας. Το ερώτημα αναφέρεται στη διαδικασία παραγωγής της ρύθμισης από τη Διοίκηση.

6.7. Ως διακίνηση δημόσιων εγγράφων δεν νοείται η συνεργασία μεταξύ δημόσιων υπηρεσιών, αλλά η γνωστοποίηση τέτοιων εγγράφων σε ενδιαφερόμενους φορείς ή σε μέλη της κοινωνίας των πολιτών.

6.8. Στο σημείο αυτό αποτυπώνεται η χρονική διάρκεια της διαβούλευσης, με συμπλήρωση των αντίστοιχων ενδείξεων.

6.9. Ολοκληρώθηκε η διαδικασία του κοινωνικού διαλόγου και της διαβούλευσης;

Ως ολοκλήρωση του κοινωνικού διαλόγου και της διαβούλευσης νοείται η ελεύθερη και πλήρης ανταλλαγή απόψεων και θέσεων μεταξύ των μερών. Στην περίπτωση που η διαδικασία της διαβούλευσης δεν ολοκληρωθεί, ο συντάκτης της Έκθεσης αναφέρει τους λόγους.

6.10. Υπάρχουν καταγεγραμμένες ή κατατεθειμένες οι απόψεις που εκφράστηκαν κατά τη διάρκεια του κοινωνικού διαλόγου και της διαβούλευσης;

Στο σημείο αυτό, ο συντάκτης αναζητεί, αν υπάρχουν έγγραφα που κατέθεσαν τα μέρη κατά τη διάρκεια του κοινωνικού διαλόγου ή εάν τυχόν έχουν αποτυπωθεί προφορικές απόψεις με κάποιον τρόπο και είναι διαθέσιμες.

6.11. Διατυπώθηκαν επιφυλάξεις: α) για τη διαδικασία του κοινωνικού διαλόγου και της διαβούλευσης, β) ως προς την ουσία της ρύθμισης:

Στο ερώτημα α) ο συντάκτης σημειώνει τυχόν επιφυλάξεις που διατυπώθηκαν ως προς τον τρόπο διεξαγωγής, δηλαδή ως προς τη διαδικασία της διαβούλευσης -και όχι ως προς την ουσία της προτεινόμενης ρύθμισης. Τυχόν επιφυλάξεις που διατυπώθηκαν ως προς την ουσία της ρύθμισης ή και ειδικότερες διαφωνίες, εφόσον υπάρχουν, σημειώνονται στο ερώτημα β).

6.12. Έχει προβλεφθεί κοινωνικός διάλογος και διαβούλευση και στο στάδιο της εφαρμογής της προτεινόμενης ρύθμισης;

Στο σημείο αυτό αναφέρεται α;ν έχει προβλεφθεί αντίστοιχη διαδικασία κατά την εφαρμογή της ρύθμισης, με στόχο την αξιολόγησή της.

Παράρτημα Ι

	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ)			
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ*	ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΗ	ΜΙΚΡΗ	ΜΕΣΑΙΑ	ΜΕΓΑΛΗ
ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ	<10	<50	<250	≥250
	Και	Και	Και	Ή
ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	<2 εκατ €	<10 εκατ €	<50 εκατ €	≥50 εκατ €
	Ή	Ή	Ή	Και
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<2 εκατ €	<10 εκατ €	<43 εκατ €	≥43 εκατ €

*Στοιχεία τελευταίας διαχειριστικής χρήσης

Παράρτημα II

Διοικητική Επιβάρυνση ανά δράση = P·Q

όπου P = Τιμή · Χρόνος και Q = Συχνότητα · αριθμός επιχειρήσεων)

P·Q	P		Q	
	Τιμή	Χρόνος	Συχνότητα	Αριθμός επιχειρήσεων
	Εργατοώρας (ευρώ ανά ώρα)	Ώρες απασχόλησης	Ανά έτος	

A. Παράδειγμα υπολογισμού Διοικητικής Επιβάρυνσης από μία νέα ενέργεια (ένα νέο έγγραφο, κ.λπ.), μετά από εφαρμογή νέας νομοθετικής ρύθμισης.

Απαίτηση εφαρμογής μίας νέας ενέργειας (έγγραφο κλπ)	Τιμή Εργατοώρας (ευρώ ανά ώρα)	Χρόνος Ώρες απασχόλησης	Συχνότητα Ανά έτος	Αριθμός επιχειρήσεων	
	25 ευρώ	4 ώρες	2 φορές (εξαμηνιαίο)	5.000	25·4·2·5.000 = 1.000.000 ευρώ
Σύνολο Διοικητικής Επιβάρυνσης					1.000.000 ευρώ

Β. Παράδειγμα υπολογισμού Διοικητικής Επιβάρυνσης από τρεις νέες ενέργειες (τρία νέα έγγραφα, κ.λπ.), μετά από εφαρμογή νέας νομοθετικής ρύθμισης.

Απαίτηση εφαρμογής τριών νέων ενεργειών (εγγράφων κλπ)	Τιμή Εργατώρας (ευρώ ανά ώρα)	Χρόνος Ωρες απασχόλησης	Συχνότητα Ανά έτος	Αριθμός επιχειρήσεων	
E1	25 ευρώ	4 ώρες	2 φορές (εξαμηνιαίο)	5.000	$25 \cdot 4 \cdot 2 \cdot 5.000 = 1.000.000$ Ευρώ
E2	25 ευρώ	2 ώρες	12 φορές (μηνιαίο)	5.000	$25 \cdot 2 \cdot 12 \cdot 5.000 = 3.000.000$ Ευρώ
E3	25 ευρώ	5 ώρες	4 φορές (τριμηνιαίο)	5.000	$25 \cdot 5 \cdot 4 \cdot 5.000 = 2.500.000$ Ευρώ
Σύνολο Διοικητικής Επιβάρυνσης					$1.000.000 + 3.000.000 + 2.500.000 = 6.500.000$ ευρώ

Γ. Παράδειγμα υπολογισμού Διοικητικής Επιβάρυνσης από τρεις νέες ενέργειες (τρία νέα έγγραφα, κ.λπ.), μετά από εφαρμογή νέας νομοθετικής ρύθμισης με κατάργηση τεσσάρων άλλων.

Απαίτηση εφαρμογής τριών νέων ενεργειών & κατάργηση τεσσάρων άλλων	Τιμή Εργατοώρας (ευρώ ανά ώρα)	Χρόνος Ωρες απασχόλησης	Συχνότητα Ανά έτος	Αριθμός επιχειρήσεων	
E1 Νέα εφαρμογή	5 ευρώ	4 ώρες	2 φορές (εξαμηνιαίο)	5.000	$5 \cdot 4 \cdot 2 \cdot 5.000 =$ 200.000 ευρώ
E2 Νέα εφαρμογή	5 ευρώ	2 ώρες	12 φορές (μηνιαίο)	5.000	$5 \cdot 2 \cdot 12 \cdot 5.000 =$ 600.000 ευρώ
E3 Νέα εφαρμογή	5 ευρώ	5 ώρες	4 φορές (τριμηνιαίο)	5.000	$5 \cdot 5 \cdot 4 \cdot 5.000 =$ 500.000 ευρώ
A1 Κατάργηση	5 ευρώ	7 ώρες	1 φορά (ετήσιο)	5.000	$5 \cdot 7 \cdot 1 \cdot 5.000 =$ 175.000 ευρώ
A2 Κατάργηση	5 ευρώ	2 ώρες	6 φορές (διμηνιαίο)	5.000	$5 \cdot 2 \cdot 6 \cdot 5.000 =$ 300.000 ευρώ
A3 Κατάργηση	5 ευρώ	3 ώρες	4 φορές (τριμηνιαίο)	5.000	$5 \cdot 3 \cdot 4 \cdot 5.000 =$ 300.000 ευρώ
A4 Κατάργηση	5 ευρώ	5 ώρες	4 φορές (τριμηνιαίο)	5.000	$5 \cdot 5 \cdot 4 \cdot 5.000 =$ 500.000 ευρώ
Σύνολο Διοικητικής Επιβάρυνσης ΣΡ·Q	<u>$E1 + E2 + E3 - A1 - A2 - A3 - A4 = -25.000 \text{ €}$</u> (Δηλαδή έχουμε ελάφρυνση)				$200.000 + 600.000 +$ $500.000 - 175.000 -$ $300.000 - 300.000 -$ $500.000 =$ <u>$- 25.000 \text{ ευρώ}$</u>